

C-492/08. sz. ügy

Európai Bizottság

kontra

Francia Köztársaság

„Tagállami kötelezettségzegés – 2006/112/EK irányelv – Hozzáadottértékadó – Kedvezményes adómérték – A 96. cikk és a 98. cikk (2) bekezdése – A III. melléklet 15. pontja – Jogi segítségnyújtás – Ügyvédi szolgáltatások – Teljes vagy részleges állami költségtérítés”

Az ítélet összefoglalása

Adórendelkezések – Jogszabályok harmonizálása – Forgalmi adók – Közös hozzáadottértékadó-rendszer – A tagállamok azon lehetősége, hogy bizonyos termékértékesítésekre és szolgáltatásnyújtásokra kedvezményes adómértéket alkalmazzanak

(2006/112 tanácsi irányelv, 96. és 98. cikk, (2) bekezdés, és III. melléklet, 15. pont)

Nem teljesíti a közös hozzáadottértékadórendszerrel szóló 2006/112 irányelv 96. cikkével, valamint 98. cikkének (2) bekezdésével eredő kötelezettségeit az a tagállam, amely kedvezményes hozzáadottértékadó mértéket alkalmaz az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation előtt eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok előtt eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott olyan szolgáltatásokra, amelyek után egészben vagy részben az államtól részesülnek költségtérítésben.

A 2006/112 irányelv III. melléklete 15. pontja ugyanis – amelyre ezen irányelv 98. cikkének (2) bekezdése hivatkozik –, nem valamennyi szociális jellegű szolgáltatás vonatkozásában jogosítja fel a tagállamokat arra, hogy kedvezményes hozzáadottértékadó mértéket alkalmazzanak, hanem csak az olyan szolgáltatások vonatkozásában, amelyeket olyan intézmények nyújtanak, amelyek megfelelnek annak a kettős követelménynek, hogy egyrészt maguk is szociális jellegűek, másrészt segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkát végeznek. Ebből következik, hogy az említett 15. pont tiszteletben tartása érdekében a tagállamok nem alkalmazhatnak kedvezményes hozzáadottértékadó mértéket a nyereségszerzésre törekvő magánjogi jogalanyok által nyújtott szolgáltatások vonatkozásában kizárólag e szolgáltatások jellegének értékelése alapján, és annak figyelembevételével, hogy az érintett jogalanyok általánosságban milyen célokat követnek, és hogy szociális elkötelezettségük mennyire állandó.

Az ügyvédeknek és a fellebbviteli bíróságok előtt eljáró jogi képviselőknek a szakmai kategóriája, tekintettel e jogalanyok általánosan követett célkitűzéseire és szociális elkötelezettségük eseti jellegére, nem tekinthető szociális jellegűnek. Ennélfogva még ha feltételezzük is, hogy az ügyvédek és a fellebbviteli bíróságok előtt eljáró jogi képviselők által a jogi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatások szociális jellegűek, és azok „segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munka végzésének” minősíthetők, e körülmény nem elegendő a jelen esetben annak megállapítására, hogy az említett ügyvédek és fellebbviteli bíróságok előtt eljáró jogi képviselők a 2006/112 irányelv III. mellékletének 15. pontja értelmében vett „szociális jellegű, segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkát végző intézményeknek” minősíthetők.

(vö. 43., 45–47., 49. pont és a rendelkezés rész)

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (első tanács)

2010. június 17. (*)

„Tagállami kötelezettségszegés – 2006/112/EK irányelv – Hozzáadottértékadó – Kedvezményes adómérték – A 96. cikk és a 98. cikk (2) bekezdése – A III. melléklet 15. pontja – Jogi segítségnyújtás – Ügyvédi szolgáltatások – Teljes vagy részleges állami költségtérítés”

A C-492/08. sz. ügyben,

az EK 226. cikk alapján kötelezettségszegés megállapítása iránt a Bírósághoz 2008. november 14-én,

az **Európai Bizottság** (képviseli: M. Afonso, meghatalmazotti minőségben, kézbesítési cím: Luxembourg)

felperesnek

a **Francia Köztársaság** (képviselik: G. de Bergues és J.-S. Pilczer, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

benyújtott keresete tárgyában,

A BÍRÓSÁG (első tanács),

tagjai: A. Tizzano tanácselnök, A. Borg Barthet, M. Ilešić (előadó), M. Safjan és M. Berger bírák,

előtanácsnok: N. Jääskinen,

hivatalvezető: R. Grass,

tekintettel az írásbeli szakaszra,

a előtanácsnok indítványának a 2010. február 11-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

1 Keresetével az Európai Közösségek Bizottsága annak megállapítását kéri a Bíróságtól, hogy a Francia Köztársaság – mivel kedvezményes hozzáadottértékadó (a továbbiakban: HÉA) mértéket alkalmazott az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation előtt eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok előtt eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében

nyújtott olyan szolgáltatásokra, amelyek után egészben vagy részben az államtól részesülnek költségtérítésben – nem teljesítette a közös hozzáadottértékadó?rendszer?I sz?l?l?, 2006. november 28?i 2006/112/EK tan?csi ir?nyelv (HL L 347., 1. o.) 96. cikk?b?I, valamint 98. cikk?nek (2) bekezd?s?b?I ered? k?telezetts?geit.

Jogi h?tt?r

A k?z?ss?gi jog

2 A 2006/112 ir?nyelv ?tdolgozta, ?s 2007. janu?r 1?j?v?l felv?ltotta a tag?llamok forgalmi ad?ra vonatkoz? jogszab?lyainak ?sszehangol?s?r?l – k?z?s hozz?adott?rt?kad?r?endszer: egys?ges ad?alap?meg?llap?t?s?r?l sz?l?l?, 1977. m?jus 17?i 77/388/EGK ir?nyelvet (HL L 145., 1. o.; magyar nyelv? k?l?nkiad?s 9. fejezet, 1. k?tet, 23. o.; a tov?bbiakban: hatodik ir?nyelv).

3 A 2006/112 ir?nyelv 96. cikke, amely a hatodik ir?nyelv 12. cikke (3) bekezd?s?e a) pontja els? bekezd?s?e els? mondat?nak hely?be l?pett, kimondja:

„A tag?llamok egy ?ltal?nos H?A?m?rt?ket alkalmaznak, amelyet minden egyes tag?llam az ad?alap sz?zal?k?ban hat?roz meg, ?s amely azonos a term?k?rt?kes?t?sre ?s a szolgáltat?sny?jt?sra.”

4 A 2006/112 ir?nyelv 97. cikk?nek (1) bekezd?s?e, amely a hatodik ir?nyelv 12. cikke (3) bekezd?s?e a) pontja els? bekezd?s?e m?sodik mondat?nak hely?be l?pett, ?gy rendelkezik, hogy „2006. janu?r 1?j?t?I 2010. december 31?ig az ?ltal?nos ad?m?rt?k nem lehet kevesebb, mint 15%”.

5 A 2006/112 ir?nyelv 98. cikk?nek (1) ?s (2) bekezd?s?e, amely a hatodik ir?nyelv 12. cikke (3) bekezd?s?e a) pontja harmadik bekezd?s??nek felel meg, kimondja:

„(1) A tag?llamok egy vagy k?t kedvezm?nyes ad?m?rt?ket alkalmazhatnak.

(2) A kedvezm?nyes ad?m?rt?ket csak a III. mell?kletben szerepl? kateg?ri?k term?k?rt?kes?t?s?ire ?s szolgáltat?sny?jt?saira lehet alkalmazni.

[...]”

6 A 2006/112 ir?nyelvnek „Az olyan term?kek ?s szolgáltat?sok jegyz?ke, amelyek ?rt?kes?t?s?re a 98. cikkben eml?tett kedvezm?nyes ad?m?rt?ket lehet alkalmazni” c?m? III. mell?klete a 15. pontban eml?ti a k?vetkez?ket: „a tag?llamok ?ltal j?t?konys?gi szervez?k?nt elismert, j?l?ti, illetve t?rsadalombiztos?t?si munk?t v?gz? szervezetek ?ltal [helyesen: a tag?llamok ?ltal szoci?lis jelleg?nek elismert, seg?ts?gny?jt?si, illetve szoci?lis biztons?ggal ?sszef?gg? munk?t v?gz? int?zm?nyek ?ltal] v?gzett term?k?rt?kes?t?s?ek ?s szolgáltat?sny?jt?sok, amennyiben ezek a 132., 135. ?s 136. cikk ?rtelm?ben nem élveznek mentess?get”. E rendelkez?s megfelel a hatodik ir?nyelv H. mell?klet?nek 14. pontj?ban foglaltaknak.

7 A 2006/112 ir?nyelv 132. cikke (1) bekezd?s??nek g) pontja, amely a hatodik ir?nyelv 13. cikke A. r?sze (1) bekezd?s?e g) pontj?nak hely?be l?pett, az egyes k?zhaszn? tev?kenys?gek ad?mentess?g?nek egyik esetek?nt a k?vetkez?ket nevezi meg: „a szoci?lis gondoz?ssal ?s szoci?lis biztons?ggal szorosan ?sszef?gg? szolgáltat?sok ?s term?k?rt?kes?t?s?ek, bele?rtve a szoci?lis otthonok, k?zint?zm?nyek vagy egyéb, az ?rintett tag?llam ?ltal szoci?lis jelleg?nek elismert int?zm?nyek szolgáltat?sait ?s term?k?rt?kes?t?s?eit”.

A nemzeti jog

8 A code général des impôts (általános adókodeks, a továbbiakban: CGI) 279. cikke elírja: „[...] 5,50%-os kedvezményes adómértéket kell alkalmazni a következőkre:

f. az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation eltt eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok eltt eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott, és egészben vagy részben az állam által fizetett szolgáltatásokra;

[...]”.

9 E rendelkezés 1991. április 1-je óta alkalmazandó, és az 1991. évi adótörvény (az 1990. december 29-i 90-1168. sz. törvény) 32. cikkének az eredménye, amely az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation eltt eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok eltt eljáró jogi képviselők szolgáltatásait HÉA-kötelessé tette.

A pert megelőző eljárás

10 2006. április 10-i felszólító levelében a Bizottság tájékoztatta a Francia Köztársaságot arról, hogy megítélése szerint az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation eltt eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok eltt eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatásokra alkalmazott kedvezményes HÉA-mérték ellentétes a hatodik irányelv 12. cikke (3) bekezdése a) pontjának az ugyanezen irányelv H. mellékletével összefüggésben értelmezett rendelkezéseivel.

11 2006. július 12-i válaszában a Francia Köztársaság a legszegényebb rétegek igazságszolgáltatáshoz való hozzáféréseinek elősegítésére irányuló célra hivatkozott, és azzal érvelt, hogy az ügyvédek és a fellebbviteli bíróságok eltt eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatások a hatodik irányelv H. mellékletének 14. pontjában említett szolgáltatások közé tartoznak.

12 Mivel a Bizottság nem találta kielégítőnek e választ, 2006. december 15-i levelében indokolással ellátott véleményt küldött e tagállamnak, amelyben felszólította, hogy a kézhezvételtől számított két hónapon belül hozza meg a véleményben foglaltak teljesítéséhez szükséges intézkedéseket.

13 A Francia Köztársaság 2007. február 13-i levelében megismételte azon álláspontját, miszerint a kedvezményes adómértéknek az ügyvédek által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatásokra történő alkalmazása megfelel a hatodik irányelv rendelkezéseinek.

14 Mivel a Francia Köztársaság érvei nem győzték meg a Bizottságot, ez utóbbi a jelen kereset benyújtása mellett döntött.

A keresetről

A felek érvei

15 A Bizottság mindenekelőtt hangsúlyozza, hogy mivel a Francia Köztársaság számára az indokolással ellátott véleményben foglaltak teljesítésére előírt határidő 2007. január 1-je, azaz a hatodik irányelv hatályon kívül helyezése utáni időpontban járt le, a jelen keresettel kapcsolatban a 2006/112 irányelv megfelelő rendelkezéseit kell alkalmazni.

16 A Bizottság a C-83/99. sz., Bizottság kontra Spanyolország ügyben 2001. január 18-án hozott ítélet [EBHT 2001., I-445. o.] 19. és 20. pontjára hivatkozva azzal érvel, hogy a 2006/112 irányelv 98. cikke (2) bekezdésének és III. mellékletének rendelkezéseit, mivel lehetővé teszik a tagállamok számára az azon elvvel való eltérést, hogy általános HÉA-mértéket kell alkalmazni, szigorúan és a kérdéses szavak szokásos értelmének megfelelően kell értelmezni. Márpedig a CGI 279. cikkének f) pontjában meghatározott, az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation előtt eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok előtt eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatások nem tartoznak a 2006/112 irányelv III. mellékletében felsorolt egyik kategóriába sem, és így nem tekinthetők az e melléklet 15. pontjában szereplő „a tagállamok által szociális jellegűnek elismert, segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkát végző intézmények által végzett [...] szolgáltatásnyújtások[na]k” sem.

17 E tekintetben a Bizottság úgy véli, hogy a 15. pont alkalmazásának két feltétele van, az első az, hogy az érintett szolgáltatók meghatározott jogállásúak legyenek, a második pedig, hogy meghatározott jellegű szolgáltatásokról legyen szó.

18 Az első feltételt illetően a Bizottság álláspontja az, hogy az ügyvédek, jóllehet esetenként a jogi segítségnyújtás kedvezményezettjei számára látnak el jogsegély körébe tartozó feladatokat, nem tekinthetők „szociális jellegűnek elismert intézményeknek”. Noha a 2006/112 irányelv nem határozza meg az ilyen intézményként való elismerés feltételeit és módját, azért megköveteli a tagállam és a kedvezményes adómértékben részesülő szolgáltatót nyújtó adóalany közötti kapcsolat bizonyos fokú állandóságát. Márpedig a kedvezményes adómértéknek az ügyvédek egyes szolgáltatásaira történő alkalmazása Franciaországban nem a szolgáltató állandó jogállásához kapcsolódik, hanem kizárólag azon körülményhez, hogy az említett szolgáltatásokat jogi segítségnyújtás keretében nyújtják. A Francia Köztársaság által a nemzeti szabályozása említett irányelvvel való összeegyeztethetőségének védelme érdekében javasolt értelmezés így azt eredményezné, hogy a III. melléklet 15. pontjában előírt kivételt nemcsak az olyan szolgáltatókra alkalmazzák, amelyeknek az állam szociális jellegűre tekintettel kiváltságos jogállást biztosít, hanem bármely adóalanyra, amely megfelel annak az egyetlen feltételnek, hogy szolgáltatásaiért egészben vagy részben az államtól részesül díjazásban.

19 A második feltételt illetően a Bizottság úgy véli, hogy az ügyvédek jogi segítségnyújtás keretében végzett szolgáltatásai nem tekinthetők „segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munka végzésének”. E szolgáltatások ugyanis olyan jogsegélyszolgáltatásokból állnak, amelyek megegyeznek az állami támogatásban nem részesülő ügyfelek részére nyújtott szolgáltatásokkal. Az, hogy a jogi segítségnyújtás keretében az ügyvédek részére fizetett díjazást általában elégtelennek tekintik, nem változtat az ügyvédek által nyújtott szolgáltatás jellegén. A Bizottság álláspontja szerint a Francia Köztársaság tehát tévesen állítja, hogy a jogi segítségnyújtás kedvezményezettje számára szolgáltatást nyújtó ügyvéd a tanácsadási és a védelem ellátására irányuló szolgáltatás helyett szociális segítségnyújtási feladatot lát el.

20 A Bizottság véleménye szerint a Francia Köztársaság által javasolt értelmezés valójában azt eredményezné, hogy a szolgáltatások jellegére vonatkozó feltételt egy másik feltételre cserélnék, amely a címzettek pénzforráshiányán alapulna. Álláspontja szerint ezen értelmezés elfogadása esetén a kedvezményes adómérték alkalmazása lehetővé válna valamennyi olyan szolgáltatás esetén, amely a legszegényebb rétegek részére történő segítségnyújtásnak minősül. A közösségi jogalkotó azonban szándékosan választotta azt a megoldást, hogy a kedvezményes HÉA-mérték alkalmazásának eseteit az annak hatálya alá tartozó termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások kimerítő jellegű felsorolásának elfogadásával korlátok közé szorítja. Egyébiránt a HÉA mint általános fogyasztási adó nem teszi lehetővé különböző adómértékek alkalmazását a termékek,

illetve szolgáltatások címzettjeinek jövedelemszintjét?l függ?en.

21 A Bizottság emellett úgy véli, hogy megalapozatlan a Francia Köztársaság azon érvelése, miszerint az általános HÉA?mértéknek az ügyvédek szolgáltatásaira történ? alkalmazása veszélyeztetné a legszegényebb rétegek igazságszolgáltatáshoz történ? hozzáférését. Álláspontja szerint mindenestre e cél követése nem igazolhatja a kedvezményes adómértékek alkalmazását korlátok közé szorító 2006/112 irányelv rendelkezéseinek megsértését.

22 A Francia Köztársaság állítása szerint a CGI 279. cikkének f) pontja összeegyeztethet? a 2006/112 irányelv 96. és 98. cikkével, mivel az ügyvédek azon szolgáltatásai, amelyek után a jogi segítségnyújtás keretében egészben vagy részben az államtól részesülnek költség térítésben, megfelelnek az ezen irányelv III. mellékletének 15. pontjában el?írt feltételeknek.

23 Az els? feltételt illet?en a Francia Köztársaság el?adja, hogy a jogi segítségnyújtás keretében szolgáltatásokat nyújtó ügyvédek Franciaország által szociális jelleg?ként elismert intézményeknek min?sülnek. Közelebbr?l e tagállam úgy véli, hogy e tekintetben a Bíróság által a C?498/03. sz., Kingscrest Associates és Montecello ügyben 2005. május 26?án hozott ítéletben [EBHT 2005., I?4427. o.] a hatodik irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének g) pontjában, majd kés?bb a 2006/112 irányelv 132. cikke (1) bekezdésének g) pontjában szerepl? megegyez?, „szociális jelleg?nek elismert intézmények” kifejezés vonatkozásában elfogadott értelmezést kell átültetni. E funkcionális értelmezés szerint az „intézmény” kifejezés elvileg elég tág ahhoz, hogy természetes személyeket és profitorientált magánjogi jogalanyokat is magában foglaljon. Másfel?l mivel a hatodik irányelv, csakúgy mint a 2006/112 irányelv, nem határozza meg, hogy milyen feltételekkel és módon ismerhet? el a kérdéses intézmények szociális jellege, a Bíróság úgy ítélte meg, hogy elvben minden egyes tagállam nemzeti jogának kell lefektetnie azokat a szabályokat, amelyek alapján sor kerül ezen intézmények szociális jelleg?ként való elismerésére.

24 A Francia Köztársaság azzal érvel, hogy a CGI 279. cikkének f) pontja megfelel azon feltételeknek, amelyeket a Bíróság ítélezési gyakorlata szerint a nemzeti hatóságoknak figyelembe kell venniük a szociális jelleg? intézmények meghatározása során, nevezetesen a következ?nek: különös jogszabályi rendelkezések megléte, az érintett adóalany tevékenységeinek közhasznú jellege, az, hogy az ugyanilyen szolgáltatásokat nyújtó más adóalanyok már hasonló elismerést élveznek, valamint az, hogy a kérdéses szolgáltatások költségeit nagyrészt esetlegesen valamely szociális biztonságért felel?s szerv viseli. Így az ügyvédek jogi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatásai sajátos adójogi rendelkezések hatálya alá tartoznak, e szolgáltatások közhasznú tevékenységnek min?sülnek, az említett szolgáltatásokat nyújtó valamennyi ügyvéd elismerésben, illetve hasonló bánásmódban részesül, és e szolgáltatások költségeit részben vagy egészben az állam viseli.

25 Egyébiránt az állam és az ügyvédek közötti kapcsolat állandóságát – feltételezve, hogy a jelen esetben releváns szempontról van szó – biztosítja, hogy a szóban forgó szolgáltatások a CGI 279. cikke f) pontjának hatálya alá tartoznak. Másfel?l, jóllehet nem minden ügyvéd lát el szükségképpen jogi segítségnyújtási feladatokat rendszeres jelleggel, mindegyikük bármikor kirendelhet? a tanácselnök vagy az ügyvédi kamara elnöke által, és köteles is e felhívásnak eleget tenni.

26 A második feltételt illetően a Francia Köztársaság azon a véleményen van, hogy a jogi segítségnyújtás keretében szolgáltatásokat nyújtó ügyvédek segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkát végeznek, mivel a jogi segítségnyújtás hozzájárul ahhoz, hogy a legszegényebb rétegek számára biztosított legyen az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés, amely jog alapvető jellegét többek között az Európai Unió Nizzában, 2000. december 7-én kihirdetett Alapjogi Chartája (HL C 364., 1. o.) Strasbourgban 2007. december 12-én kiigazított változata (HL C 303., 1. o.) 47. cikkének harmadik bekezdése is elismeri.

27 A Francia Köztársaság ebben az összefüggésben négy olyan körülményt javasol, amelyek alapján lehetségesnek tartja annak megítélését, hogy valamely szervezet segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkát végez-e, nevezetesen a következőket: a hátrányos helyzetben lévő személyek javára szóló szociális cél követése, a nemzeti szolidaritás megvalósítása újraelosztó finanszírozási mód útján, a nyújtott szolgáltatások nem nyereségszerzési célú jellege és a szolgáltatót terhelő aránytalan kötelezettségek megléte.

28 Különösen e két utóbbi körülménnyel kapcsolatban a Francia Köztársaság hangsúlyozza, hogy az említett segítségnyújtás nem nyereségszerzési célú, mivel az átalánydíjazás nem fedezi az ügyvédek szolgáltatásainak valamennyi költségét. Másfelől a jogi segítségnyújtás keretében az ügyvédek különös kötelezettségek terhelik, mivel köteles eleget tenni az e tekintetben neki szóló kirendeléseknek, és így köteles a hátrányos helyzetű személyek számára az állam által az önköltségi árnál alacsonyabban díjazott szolgáltatásokat nyújtani.

29 A Francia Köztársaság hozzáteszi, hogy a szolgáltatások céljának és címzettjeinek figyelembevétele az egyes szolgáltatások „segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkának” minősítése érdekében nem összeegyeztethetetlen a szolgáltatások jellegének és a tartalmának a figyelembevételével. Ellenkezőleg, gyakori, hogy valamely szolgáltatás minősítése e különböző körülmények együttes fennállásának eredménye. Így az azonos tartalmú és jellegű tevékenységek esetében a címzettjeik jövedelmi szintje alapján dönthető el, hogy azok szociális segítségnyújtási tevékenységnek minősülnek-e, vagy sem.

30 Így különbséget kell tenni a szabad piacon tevékenykedő ügyvéd hagyományos szerepe és a jogi segítségnyújtás kedvezményezettje számára jogsegély szolgáltatást végző ügyvéd tevékenysége között. Noha mindkét esetben azonos szolgáltatásokat nyújtanak, a szociális cél és a kedvezményezettek alacsony jövedelmi szintje mégis szociális segítségnyújtási jellegűvé teszi az ügyvédek által a jogi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatásokat.

A Bíróság álláspontja

31 Mindenekelőtt emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottságnak a későbbiekben módosításra vagy hatályon kívül helyezésre került közösségi jogi aktus eredeti szövegén alapuló, de az új rendelkezések által is fenntartott kötelezettségek megszegésének megállapítására irányuló keresete elfogadható (a C-275/04. sz., Bizottság kontra Belgium ügyben 2006. október 5-én hozott ítélet [EBHT 2006., I-9883. o.] 35. pontja és a C-174/07. sz., Bizottság kontra Olaszország ügyben 2008. december 11-én hozott ítélet [EBHT 2008., I-180. o.] 31. pontja).

32 A jelen esetben nem vitatott, hogy a 2006/112 irányelv 96. cikkéből és 98. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségek megfelelnek a korábban a hatodik irányelv 12. cikke (3) bekezdésének a) pontja alapján már az előbb említett irányelv hatálybalépése előtt is alkalmazandó rendelkezéseknek. Következésképpen a Bizottság a jelen eljárás keretében hivatkozhat a kifogásolt kötelezettségszegésre még akkor is, ha a felszólító levélben és az indokolással ellátott véleményben foglaltakat az akkor alkalmazandó hatodik irányelv megfelelő rendelkezéseire alapította.

33 A jelen kereset érdemét illetően a felek között nézeteltérés van abban a kérdésben, hogy az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation előtt eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok előtt eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott, a CGI 279. cikkének f) pontja szerinti szolgáltatások a tagállamok által szociális jellegűnek elismert, segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkát végző intézmények által nyújtott szolgáltatásoknak minősülnek-e a 2006/112 irányelv III. mellékletének 15. pontja értelmében, és így a Francia Köztársaság ezen irányelv 98. cikkének (2) bekezdése értelmében jogosult-e kedvezményes HÉA-mértéket alkalmazni az említett szolgáltatásokra.

34 Mivel a 2006/112 irányelv nem határozza meg a III. melléklet említett 15. pontjában említett, „a tagállamok által szociális jellegűnek elismert, segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkát végző intézmények által nyújtott szolgáltatások” fogalmát, e fogalmat a 2006/112 irányelv összefüggéseit figyelembe véve kell értelmezni (lásd analógia útján a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 17. pontját és a C-3/09. sz. Erotic Center ügyben 2010. március 18-án hozott ítélet [az EBHT-ban még nem tették közzé] 14. pontját).

35 E tekintetben a 2006/112 irányelv 98. cikkéből az következik, hogy a tagállamok számára elismert lehetőség, hogy egy vagy két kedvezményes HÉA-mértéket alkalmazzanak az azon elvtől való eltérésként, miszerint általános mérték alkalmazandó. Továbbá e rendelkezés szerint a kedvezményes HÉA-mértékeket kizárólag az ezen irányelv III. mellékletében szereplő termékértékesítések és szolgáltatásnyújtások tekintetében lehet alkalmazni. Márpedig az állandó ítélkezési gyakorlatból következik, hogy szigorúan kell értelmezni az olyan rendelkezéseket, amelyek eltérést engedélyeznek valamely elvtől (lásd többek között a fent hivatkozott Bizottság kontra Spanyolország ügyben hozott ítélet 18. és 19. pontját, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlatot, továbbá a fent hivatkozott Erotic Center ügyben hozott ítélet 15. pontját).

36 A jogalkotó által követett célokat figyelembe véve a Bíróság az „érintett tagállam által szociális jellegűnek elismert intézmények” fogalmával kapcsolatban a hatodik irányelv 13. cikke A. része (1) bekezdésének g) pontjára tekintettel, amely jelenleg a 2006/112 irányelv 132. cikke (1) bekezdése g) pontjának felel meg, már megállapította, hogy e fogalom elvben elég tág körű ahhoz, hogy magában foglalja a természetes személyeket és a nyereségszerzésre törekvő magánjogi jogalanyokat (lásd ebben a C-216/97. sz. Gregg-ügyben 1999. szeptember 7-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-4947. o.] 17. pontját, a C-144/00. sz. Hoffmann-ügyben 2003. április 3-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-2921. o.] 24. pontját, valamint a fent hivatkozott Kingscrest Associates és Montecello ügyben hozott ítélet 35. és 47. pontját).

37 Amennyiben ugyanis az „intézmény” kifejezés egy meghatározott szerepet betölt? elkülönült jogalany meglétére utal, e feltételeknek a természetes személyek is megfelelhetnek (lásd a fent hivatkozott Gregg-ügyben hozott ítélet 18. pontját és a fent hivatkozott Hoffmann-ügyben hozott ítélet 24. pontját). Ugyanígy a nyereségszerzési cél, bár figyelembe vehet? releváns szempontként annak megállapításakor, hogy egy intézmény szociális jelleg??e, egyáltalán nem zárja ki minden körülmények között, hogy az legyen (lásd a fent hivatkozott Kingscrest Associates és Montecello ügyben hozott ítélet 46. pontját).

38 Semmi nem indokolja az ezen elemzést?l való eltérést a 2006/112 irányelv III. mellékletének 15. pontjában szerepl? kategóriát illet?en. Ellenkez?leg, amint a f?tanácsnok többek között indítványának 84. pontjában hangsúlyozta, a HÉA?mentességekre vonatkozó rendelkezéssel kapcsolatban kialakított ezen elemzés még inkább irányadó a kedvezményes HÉA?mértékekre vonatkozó III. mellékletre.

39 Ebb?l következik, hogy a jogi segítségnyújtás keretében az ügyvédek, a Conseil d’État és a Cour de cassation el?tt eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok el?tt eljáró jogi képvisel?k nincsenek eleve kizárva a 2006/112 irányelv III. mellékletének 15. pontjában szerepl? kategóriából pusztán amiatt, hogy nyereségszerzésre törekv? magánjogi jogalanyokról van szó.

40 Mindazonáltal ahhoz, hogy e kategóriába tartozhassanak, az is szükséges, hogy ezen ügyvédeket, illetve fellebbviteli bíróságok el?tt eljáró jogi képvisel?ket a tagállamok ténylegesen szociális jelleg?nek ismerjék el, és hogy segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefügg? munkát végezzenek.

41 Az ítélezési gyakorlatból következik, hogy a tagállamok mérlegelési jogkörrel rendelkeznek arra vonatkozóan, hogy szociális jelleg?nek ismerjenek el egyes intézményeket. E mérlegelési jogkört azonban a közösségi jognak megfelel?en és különösen a 2006/112 irányelvben meghatározott korlátok között kell gyakorolniuk (lásd ebben az értelemben a C?141/00. sz. Kügler-ügyben 2002. szeptember 10?én hozott ítélet [EBHT 2002., I?6833. o.] 54–57. pontját, a fent hivatkozott Kingscrest Associates és Montecello ügyben hozott ítélet 51. és 52. pontját, valamint a C?415/04. sz. Stichting Kinderopvang Enschede ügyben 2006. február 9?én hozott ítélet [EBHT 2006., I?1385. o.] 23. pontját).

42 E korlátokat túllépik különösen akkor, ha a tagállam a 2006/112 irányelv III. mellékletének 15. pontjában foglaltak megsértésével ismer el egyes intézményeket szociális jelleg?ként annak érdekében, hogy bizonyos általuk nyújtott szolgáltatásokra kedvezményes HÉA?mértéket alkalmazhassanak.

43 E tekintetben meg kell állapítani, hogy az említett 15. pont szövegéb?l egyértelm?en kiderül, hogy az nem valamennyi szociális jelleg? szolgáltatás vonatkozásában jogosítja fel a tagállamokat arra, hogy kedvezményes HÉA?mértéket alkalmazzanak, hanem csak az olyan szolgáltatások vonatkozásában, amelyeket olyan intézmények nyújtanak, amelyek megfelelnek annak a kett?s követelménynek, hogy egyrészt maguk is szociális jelleg?ek, másrészt segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefügg? munkát végeznek.

44 Márpedig amennyiben a tagállamok szabadon min?síthetnék a nyereségszerzésre törekv? magánjogi jogalanyokat az említett 15. pont értelmében vett intézménynek pusztán azon az alapon, hogy e jogalanyok szociális jelleg? szolgáltatásokat is nyújtanak, az megghiúsítaná az uniós jogalkotó arra irányuló szándékát, hogy a kedvezményes adómérték alkalmazásának lehet?ségét csak az e kett?s követelménynek megfelel? intézmények által nyújtott szolgáltatások vonatkozásában biztosítsa.

45 Ebből következik, hogy a 2006/112 irányelv III. melléklete 15. pontjának tiszteletben tartása érdekében a tagállamok nem alkalmazhatnak kedvezményes HÉA-mértéket a nyereségszerzésre törekvő magánjogi jogalanyok által nyújtott szolgáltatások vonatkozásában kizárólag e szolgáltatások jellegének értékelése alapján, és annak figyelembevétele nélkül, hogy az érintett jogalanyok általánosságban milyen célokat követnek, és hogy szociális elkötelezettségük mennyire állandó.

46 A jelen esetben meg kell állapítani, hogy az ügyvédeknek és a fellebbviteli bíróságok elotti eljáró jogi képviselőknek a CGI 279. cikkének f) pontja szerinti szakmai kategóriája, tekintettel e jogalanyok általánosan követett célkitűzéseire, és szociális elkötelezettségük eseti jellegére, nem tekinthető szociális jellegűnek.

47 Ennélfogva még ha feltételezzük is, hogy az ügyvédek és a fellebbviteli bíróságok elotti eljáró jogi képviselők által a jogi segítségnyújtás keretében nyújtott szolgáltatások szociális jellegűek, és azok „segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munka végzésének” minősíthetők, e körülmény nem elegendő a jelen esetben annak megállapítására, hogy az említett ügyvédek és fellebbviteli bíróságok elotti eljáró jogi képviselők a 2006/112 irányelv III. mellékletének 15. pontja értelmében vett „szociális jellegű, segítségnyújtási, illetve szociális biztonsággal összefüggő munkát végző intézményeknek” minősíthetők.

48 E körülményekre figyelemmel a Bizottság által benyújtott keresetet megalapozottnak kell minősíteni.

49 Következésképpen meg kell állapítani, hogy a Francia Köztársaság – mivel kedvezményes HÉA-mértéket alkalmazott az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation elotti eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok elotti eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott olyan szolgáltatásokra, amelyek után egészben vagy részben az államtól részesülnek költségtérítésben – nem teljesítette a 2006/112 irányelv 96. cikkéből, valamint 98. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

A költségekről

50 Az eljárási szabályzat 69. cikkének 2. §-a alapján a Bíróság a pereszes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. A Francia Köztársaságot, mivel pereszes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján a Bíróság (első tanács) a következőképpen határozott:

1) A Francia Köztársaság – mivel kedvezményes hozzáadottértékadó-mértéket alkalmazott az ügyvédek, a Conseil d'État és a Cour de cassation elotti eljáró ügyvédek, valamint a fellebbviteli bíróságok elotti eljáró jogi képviselők által jogi segítségnyújtás keretében nyújtott olyan szolgáltatásokra, amelyek után egészben vagy részben az államtól részesülnek költségtérítésben – nem teljesítette a közös hozzáadottértékadó-rendszerrel szóló, 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelv 96. cikkéből, valamint 98. cikkének (2) bekezdéséből eredő kötelezettségeit.

2) A Bíróság a Francia Köztársaságot kötelezi a költségek viselésére.

Aláírások

* Az eljárás nyelve: francia.